

Minister van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. Hoofddirectie Bestuurlijke en Juridische Zaken
afdeling Algemeen Bestuurlijke-Juridische Zaken
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Norg, 24 augustus 2025

Zienswijze

m.b.t. het concept *Regeling militair luchthavenluchtverkeer op overige burgerluchthavens van nationale betekenis* (d.d. 14 juli 2025)

Geachte heer Tieman,

Als omwonende van luchthaven Eelde, direct wonende onder een van de aanvliegroutes, wil ik hierbij mijn zienswijze indienen op bovengenoemd concept van de Regeling.

1. Procedurele bezwaren

- De voorgestelde Regeling sluit niet aan bij het wettelijke kader van de Wet luchtvaart en eerdere jurisprudentie over ontheffingen voor militair gebruik.
- Omdat de Regeling direct gekoppeld is aan het Luchthavenbesluit Eelde, moet beroep daartegen ontstaan. Het ontbreken daarvan is in strijd met zorgvuldige rechtsbescherming.
- Er is geen inhoudelijke koppeling gemaakt met het Luchthavenbesluit, waardoor de daarin vastgelegde beperkingen (geluid, openingstijden, natuur, externe veiligheid) niet gelden voor militair verkeer.

Er is geen beroep mogelijk, het sluit niet aan bij het wettelijk kader en door het ontbreken van beperkingen is er geen toetsing op gevolgen voor de omgeving.

2. Onbeperkt karakter van de Regeling

- In feite maakt De Regeling militair luchtverkeer *onbeperkt* mogelijk: er zijn immers geen maxima vastgesteld en er is geen verbod voor zware vliegtuigen of jachtvliegtuigen.
- Er ontbreekt een belangenafweging tussen Defensie, overige gebruikers van de luchthaven en de belangen van de omgeving.

Ik vind het onaanvaardbaar dat militair gebruik wordt toegestaan zonder duidelijke en toetsbare begrenzingen.

3. Effecten onvoldoende onderzocht

- De effecten van militair luchtverkeer op geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en natuur zijn niet onderzocht. Voor militaire toestellen bestaan bovendien geen gevalideerde geluidberekeningen.
- Daardoor is niet vast te stellen of militaire vluchten binnen de geluidsnormen passen. Elke extra vliegbeweging zorgt feitelijk voor meer overlast.
- Bij overschrijding van geluidsnormen kunnen alleen burgermaatschappijen worden beperkt, niet het militaire verkeer dat mede oorzaak kan zijn van de overschrijding. Dat is onredelijk.
- De huidige natuurvergunning (2009) houdt geen rekening met militair verkeer; de Regeling staat daarmee op gespannen voet met de Wet natuurbescherming.

4. Gezondheid en leefomgeving

- De WHO hanteert strengere richtlijnen voor vliegtuiglawaai dan in Nederland worden toegepast (o.a. maximaal 45 dB Lden). De Regeling negeert deze richtlijnen.
- Geluidsoverlast veroorzaakt aantoonbaar gezondheidsproblemen, waaronder slaapverstoring en hart- en vaatziekten.
- Er is geen rekening gehouden met de cumulatieve effecten: de omgeving wordt al (steeds meer) belast door burgerluchtvaart en militair verkeer komt daar dan nog bovenop.

5. Rechtszekerheid en gelijkheid

- Burgerluchtvaart moet zich houden aan strikte regels voor geluidsplafonds en openingstijden. Voor militair verkeer gelden die niet. Dit is een ongerechtvaardigd verschil in behandeling.
- Voor mij en andere omwonenden is er geen enkele rechtszekerheid: het blijft volstrekt onduidelijk hoeveel militair verkeer in de toekomst mogelijk wordt gemaakt.

6. Bestuurlijke zorgvuldigheid

- De Regeling is in strijd met de beginselen van de Algemene wet bestuursrecht (Awb):
 - *Motiveringsbeginsel*: er ontbreekt een onderbouwing waarom onbeperkt militair gebruik noodzakelijk is.
 - *Zorgvuldigheidsbeginsel*: effecten op milieu en gezondheid zijn niet onderzocht.
- Ook is er geen volwaardig participatietraject geweest, terwijl de Omgevingswet juist inzet op betrokkenheid van de omgeving.

7. Natuur en klimaat

- De stikstofuitstoot van militair verkeer is niet onderzocht, terwijl dit een verplicht onderdeel is bij vergunningverlening.
- Ook de bijdrage aan CO₂-uitstoot is niet meegenomen, terwijl Nederland wettelijke klimaatdoelen heeft vastgelegd.

8. Alternatieven en proportionaliteit

- Defensie beschikt al over meerdere militaire luchthavens waar oefenvluchten kunnen plaatsvinden. Waarom aanvullend gebruik van Eelde noodzakelijk zou zijn, is niet duidelijk.
- Voor noodsituaties bestaan al wettelijke mogelijkheden om gebruik te maken van burgerluchthavens. Een structurele regeling is hiervoor niet nodig.

9. Economische en ruimtelijke belangen

- Extra militaire overlast schaadt de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de regio. In Noordenveld, waar Norg onder valt, zetten we juist in op rust, natuur en toerisme. Als eigenaar van een Natuurhuisje vrees ik een significante daling van de verhuur.
- Ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw, óók hard nodig in deze regio, kunnen belemmerd worden door uitbreiding van geluidscontouren als gevolg van militair gebruik.

10. Overige opmerkingen

- Ook door Defensie ingehuurde civiele toestellen (zoals AEC Skyline) vallen buiten de beperkingen. Deze vluchten veroorzaken echter dezelfde overlast en zouden daarom wel moeten worden meegenomen.
- De HUF-toets van ILT is onvolledig gepubliceerd, waardoor transparantie ontbreekt.
- In de Regeling wordt bovendien een foutieve wettelijke verwijzing opgenomen (art. 8.78 Wlv in plaats van art. 8.72 Wlv).

Conclusie

Ik kom tot de conclusie dat het concept van de Regeling:

- juridisch gebrekkig en onzorgvuldig is opgesteld;
- geen belangenafweging bevat en essentiële onderzoeken naar milieu, natuur en gezondheid mist;
- in de praktijk leidt tot onbeperkte toelating van militair luchtverkeer, met schadelijke gevolgen voor de leefomgeving, natuur en gezondheid.

Mijn standpunt is dan ook dat militair luchtverkeer niet op luchthaven Eelde zou moeten worden toegestaan.

Daarnaast vind ik dat, als militair gebruik toch wordt toegestaan, dit alleen mag in nauwe samenhang met het Luchthavenbesluit, maar dan voorzien van duidelijke beperkingen, toetsbare normen en met een volwaardige participatie van omwonenden.

Vanwege de directe gevolgen voor de leefomgeving vind ik dat beroep tegen de Regeling open moet staan.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'F' followed by a series of loops and a long horizontal stroke.

(geen persoonsgegevens in de reactie of het document toegevoegd aan de reactie))